

Alslaget for lyngshest i Troms

distriktslag under Landslaget for nordlandshest/lyngshest
v/leder Birgit Dorothea Nielsen,
Straumfjordeidet 50, 9151 Storslett,
tlf 918 91 578
kto.nr. 4710 20 49310
org.nr. 990 362 823
www.rimfakse.no

Storslett 17.09.13

Landslaget for nordlandshest/lyngshest
v/leder Marit Alstad Wasmuth
Slettvollveien 11,
8011 Bodø

HØRINGSSVAR FORSLAG TIL AVLSPLAN

Forslaget til avlsplanen er utarbeida 10.08.2013 med høringsfrist 15.09.2013

Innledning

Utkastet var lokallaget i hende 23.08. 2013 og blei umiddelbart sendt ut til styret med varamedlemmer. Det har vært praktisk vanskelig å få arrangert medlemsmøte dessverre – og styrets behandling av utkastet fikk vi ikke til før 10.09.2013 pga ferieavvikling. Prosessen har derfor ikke vært så grundig og brei som vi skulle ønske. Styret kommer likevel med et hørings svar som også har legges tilgjengelig for våre medlemmer på nettsida rimfakse når forslaget sendes inn til Landslaget.

Når endringene av utvida bruksprøve trår i kraft er det av avgjørende betydning at disse midlene fortsatt øremerkes vår rase i NHS sitt budsjett. I dag er utvida bruksprøve et av de svært få om ikke det eneste av tiltaka som har øremerka midler til vår rase i NHS sitt ordinære budsjett.

Overordna

Alslaget i Troms syns at forslaget til avlsplan bærer preg av at det er lagt ned en stor arbeidsinnsats, at nye vedlegg og mange av endringene er interessante og peker i rett retning som styrker rasens identitet og kulturelle tilknytning. Likevel er alslaget av den oppfatning at man på sikt må endre vår avlsplan, slik at den kan bli et tydeligere og mer stringent arbeidsverktøy som kan gi oss større faglig utbytte i avlsarbeidet.

Forslag til endringer og kommentarer til forslag til avlsplan

Overordna avlsmålsetning

Stambokføring. Avsnittet kan legges som et vedlegg. Man kan gjerne utdype i vedlegget at det er raseorganisasjonen som er ansvarlig for stambokføring og at organisasjonen har valgt Norsk Hestesenter til å utføre dette arbeidet.

Avlsmål

Vektlegging av egenskaper: alslagets styre diskuterte en forskyvning fra eksteriør til bruksegenskaper og foreslår at man vektet eksteriøret 40 %, bruksegenskaper og lynne til sammen 50 %, helse beholder 10 %. Lynne er en viktig del av bruksegenskapene slik de beskrives og må etter vår mening inngå i samme egenskap.

Eksteriør: vi foreslår at inndeling beholdes foreløpig, men at raseorganisasjonen har ambisjoner til neste revisjon å ha på plass et mer detaljert system hvor hver egenskap er beskrevet og satt tall på, slik at man har mulighet til å vurdere avlsframgang og arvegrad på enkeltegenskaper og gjøre faglige vurderinger av kombinasjoner av avlsdyr ut fra mer detaljert og korrekt informasjon enn det dagens dommerkort kan gi.

Bruksegenskaper og lynne: det er positivt at bruksegenskaper fra konkurranser også skal tillegges vekt i tillegg til brukstest og bruksprøver. Vi foreslår at også konkurranser i regi av DNT tas med og kanskje også foreningen arbeidshesten. Det må utarbeides et system for vektning og innrapportering av konkurranserresultater. Sammenheng mellom bruksegenskaper og testing/registrering av disse egenskapene bør komme tydeligere fram.

Helse: Det bør utarbeides et system for hva og hvordan veterinæren skal undersøke hestene og hvordan veterinærens funn skal vektlegges i den samlede vurderinga av hesten. Det bør også utvikles et system hvor alle hester gjennomgår en veterinærundersøkelse og eller andre systemer for vurdering av helse. I dag er det kun voksne hingster som undersøkes av veterinær, slik at man med dagens forslag til helsevurdering ikke kan gi noen helsevurdering på svært mange av hestene som vises (hopper, vallaker og unghester).

Stamfedre

Vi foreslår at artikkelen "Pedigree structure and genetic variation in the two endangered Norwegian horse breeds: Døle and Nordland/Lyngen", Hanne Fjerdingby Olsen legges som et vedlegg til avlsplanen og at avsnittet "Stamfedre" tas bort. Vi syns ikke avsnittet er tilstrekkelig faglig begrunna. For eksempel kan jo Bamse godt være sønn av Rimfakse – han har jo ukjent far.... Det gir misvisende opplysninger om de enkelte stamfedres bidrag til dagens populasjon.

Status for rasen

Kan gjerne innarbeides i "Overordna avlsmålsetning", hvor det allerede til en viss grad er sagt.

Rasebeskrivelse

Inntil videre en bra beskrivelse, men på sikt kan gjerne denne beskrivelsen være et vedlegg til planen og de konkrete målene innarbeides i avlsmålene.

Vi har følgende kommentarer og forslag til endringer:

Kropp: foreslår ordlyden; krysset"kan være noe hellende", eller "hellende kryss er ikke uvanlig innefor rasen", slik at man ikke utelukker hester som ikke har hellende kryss – det ønsker ikke vi.

Bein: Det er tilstrekkelig at det står: "Hasene skal ha gode vinkler."

Bevegelser: dersom man vil ha med: "Det vil si god bruk av leddi alle gangarter" må alle gangartene bedømmes (under eksteriør står det kun skritt og trav).

Farge og avtegn: flertallet i styret hadde ingen innvendinger til avsnittet, men støtter forslaget. Et mindretall (1) hadde sterke innvendinger: "Jeg overhode ikke enig i dagens diskriminering av halvparten av fargene laget av kremgenet, ei heller regelen om at sokker på frambena ikke er tillatt. Det burde heller ikke stå "cremello-gen" i vedlegg 5, det er ingenting som heter det."Blåøyd hvite", borka og gule kan ikke ta over en populasjon der de fleste avler uten genet som må til for å lage disse fargene, og regelen om sokkeforbud er bare så på jordet at jeg faktisk ikke vet hva jeg skal si".

Utvalg av hingster

Lidelser som diskvalifiserer for kåring

D. Vi foreslår en tydeligere beskrivelse. Slik det står, kan man tolke det slik at en unghingst som en eller få ganger har hatt låsing av patella for all framtid er diskvalifisert og det er kanskje ikke meninga? Undersøkelsen av haking vil sannsynligvis avsløre hingstene med tendens til låsing. Vi foreslår at Landslaget spør om råd fra Nils Ivar Dolvik på utforming av dette punktet.

Punktet om klapphingster er et kjempeskritt i riktig retning! Vi foreslår at setninga "Norsk Hestesenter er ansvarlig..." byttes ut med: "Dersom testiklene ikke er i normalt leie ved undersøkelsen ved 2 års alder eller undersøkelsen ikke er foretatt, mister hingsten mulighet til å få avlsgodkjenning.

Avkomsinformasjon

Dersom hingsten er vurdert må den også få en bedømming. Altså, det må finnes flere grader av avkomspremiering, dersom man da ikke ser for seg at hingsten enten får Elite eller A. Dersom det er tenkt, syns vi det er for få graderinger.

"Hingster kan tildeles Elite-status etter sin død" foreslår vi endra til: "Hingster kan avkomsvurderes etter sin død og eller etter at de er kastret.

Det bør framkomme hvor ofte hingsten kan avkomsvurderes. Vurderinga kan endre seg mye dersom flere avkom inkluderes. Avkomsvurdering er den eneste bedømminga eier ikke kan velge, vi er usikre på om de bør kunne det?

Bruks/lynnetest

Gjennom diskusjonen i vårt lag kom det fram at arbeidsgruppa som har sett på denne testen ikke har fått gjort alt de hadde tenkt. Vi foreslår derfor at dette kapitlet gjennomgår noe mer arbeid. Formål og innhold må henge sammen og det må henge sammen med avlsmålene og utvikling av utstillingssystemet og signaturaktiviteter. Dette vil være fagområder som er under utvikling og vil være under utvikling en periode, slik at et endelig opplegg for "evig tid" vil være vanskelig å lage per i dag.

Dersom man velger modellen med 3-dagers test og innhold som er beskrevet i forslaget til avlsplan, må man være oppmerksom på at dette i mye større grad enn dagens ub vil teste eier/trener sin evne til å utdanne hesten og mindre hestens egenskaper.

Dersom noe av hensikten med å korte ned testen skulle være en økonomisk besparelse for eier, vil en del av denne besparelsen spises opp ved at eier må være tilstede og dermed bruke flere arbeidsdager på dette.

Rangering hopper

"Rasen bør opprettholde sin gode tradisjon med å sette hoppene tidlig inn i avlen." Dersom man ønsker å stimulere til dette bør man vurdere stimulerings tiltak.

Veterinærundersøkelse av hoppene bør stå som et mål i avlsplanen sjøl om det praktiske og økonomiske foreløpig ikke er på plass.

Teoretisk avkomsvurdering

Samme kommentar som for hingstene; dersom de er vurdert må de også få en bedømming og muligens er bare to graderinger litt lite.

Individregistrering....

Avsnitt 1: Mener man springsedler...? Hingsteholder sender inn bedekningsliste, men de originale springsedlene er jo levert ut til hoppeier.... Det er urimelig at hingsten skal avkåres dersom hoppeierne ikke sender in springsedlene...

Avsnitt 3: Vi foreslår: "NHS har ansvar for å registrere alle tilgjengelige data fra offisielle utstillinger, helseregistreringer og fra de til enhver tid gjeldende bruksprøver og andre prestasjonsdata som Landslaget har bestemt, for bruk i avlsarbeid og forskning. Likeledes skal alle opplysninger om hestene registreres på en slik måte at uttrekk av data til bruk i avlsarbeid og forskning.

Norsk Hestesenter er pliktig til å utgi stambok vi foreslår: "på papir" hvert 3. år

Utdanning av dommere

"... etter nærmere fastsatte og offentlig tilgjengelige utdanningsplaner."

Oppfølging av dommere

Det bør beskrives tydeligere hvor mye dommerne bør dømme og hvor mange samlinger vedkommende må delta på og tidsperioden oppgis.

Vedlegg

Vi er litt usikre på vedleggene – om de bør være med om de bør være flere om de burde sorteres på en eller annen måte i alle fall er det mulig at vedleggene burde få med seg en innledning om hvorfor de er valgt og hvorfor det utvalgte utdragene er med dersom det kun er utdrag.

Vedlegg 5 er av en annen karakter enn de andre og mangler forfatter. Samlingene av vedlegg burde sannsynligvis enten kompletteres med faglige artikler om patella, muligens noe om testikler når man først har gått inn på enkelte uønska arvelige egenskaper, kanskje også flere av Hanne F.O. sine artikler enn den vi har nevnt. Vi har også flere bacheloroppgaver fra UMB de siste åra som burde få plass i en slik samling av vedlegg dersom de skal være med i det hele tatt.

Det kan også hende at alle vedleggene burde fristilles fra avlsplanen – de fleste er beskrivelser av rasens historie, som kanskje like gjerne kunne henvises til?

Oppsummering

Mye bra arbeid – godt forsøk på å tydeliggjøre rasens historie og kulturelle tilknytning! – En god del fornuftige endringer!

Planen vil bære preg av at det ennå er en del ugjort arbeid og manglende kunnskap både på registrering og klassifisering av eksteriør-, bruk-og lynneegenskaper. Det er også under utvikling endringer i utstillingssystemet og utvikling av signaturaktivitet, samt (forhåpentligvis) endringer i dataverktøyet som NHS bruker for registrering av egenskaper. Avlsplanen bør peke framover mot kommende endringer.

Birgit D. Nielsen